

GUIA D'ELABORACIÓ DEL PROJECTE LINGÜÍSTIC DE CENTRE

INTRODUCCIÓ

El debat produït els darrers temps a l'entorn de les llengües de l'ensenyament, amb normatives canviants i posicionaments diversos dins la comunitat educativa, fa necessària una reflexió a l'entorn del model lingüístic escolar més convenient per al sistema educatiu de les Illes Balears. A un nivell més concret, esdevé imprescindible que els centres analitzin la pròpia situació i determinin el grau de competència dels alumnes pel que fa a les dues llengües oficials. D'altra banda, cal que estableixin la situació de la llengua catalana al centre quant al grau de normalització, i estudiïn l'eficàcia, si és el cas, de l'ensenyament en llengües estrangeres. En definitiva, és necessari que els centres es plantegin si cal canviar qualche aspecte per a la millora de la competència dels alumnes en qualsevol de les llengües curriculars. Tot plegat, sense perdre de vista que la llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, és i ha de ser la llengua de cohesió i d'acolliment de tota la comunitat educativa, a més de ser llengua vehicular del centre a tots els efectes.

Tots els aspectes que facin referència a aquest tema s'han de reflectir al projecte lingüístic de centre (PLC).

Per treballar en aquesta línia, s'ha elaborat la present *Guia d'elaboració del Projecte Lingüístic de Centre*, l'objectiu de la qual és que els centres disposin d'un document orientatiu que els faciliti la tasca de revisió i actualització dels PLC que ja tenen elaborats, determinin els objectius a assolir per millorar les competències comunicatives de l'alumnat i seguir treballant per la normalització lingüística de la llengua catalana.

Després d'una introducció on es fa referència al marc normatiu vigent i a alguns conceptes teòrics, s'estableix un guió dels 6 punts bàsics que hauria d'incloure tot PLC:

1. L'ús de la llengua catalana, com a vertebradora de l'ensenyament, com a llengua vehicular i d'aprenentatge, i com a llengua de l'àmbit administratiu i de comunicació del centre (es determinarà l'ús que se'n farà en l'àmbit administratiu i en les comunicacions).
2. El tractament global de les llengües curriculars (catalana, castellana, estrangeres i altres llengües curriculars) en els processos d'ensenyament i aprenentatge amb l'objectiu de propiciar-ne la coordinació i la integració per tal de millorar-ne els resultats, i les àrees que s'impartiran en llengua catalana. (Especifiqueu la llengua en què s'impartirà cada àrea o matèria).

3. Plantejaments didàctics sobre els quals es fonamenta l'ensenyament de les llengües i com s'articula i coordina aquest ensenyament. S'establiran previsions de caràcter general sobre la metodologia didàctica de l'ensenyament i l'aprenentatge de les llengües curriculars.
4. Els criteris per a l'atenció a la diversitat específica d'alumnes d'incorporació tardana amb dèficit de coneixement de la llengua catalana, i si també fos el cas, d'altres llengües (s'ha d'explicitar com es preveu atendre les necessitats educatives específiques dels alumnes).
5. Els criteris generals per a les adequacions del procés d'ensenyament de les llengües a la realitat sociolingüística del centre amb l'objectiu d'assolir el compliment de la normativa referida a la normalització lingüística. (S'haurà d'establir d'acord amb les característiques sociolingüístiques de l'entorn escolar amb l'objectiu d'assolir el domini de les dues llengües al final de l'escolaritat obligatòria).
6. Aplicació, seguiment i avaluació dels projectes lingüístics

Cada un d'aquests punts es divideix en quatre apartats: anàlisi de la situació per conèixer el punt de partida (s'ofereixen una sèrie de preguntes orientatives per induir a la reflexió), establiment dels objectius a assolir, descripció del full de ruta per acostar-se a aquests objectius i avaluació. S'han d'incloure al document les activitats que es duran a terme cada curs escolar per acostar-se als objectius prevists, i totes les actualitzacions del document s'han de reflectir a la PGA. D'altra banda, el PLC, com a part del PEC, haurà de menester una revisió preceptiva com a mínim cada 5 anys, o abans si les circumstàncies així ho determinen.

Cada centre, atenent a la pròpia idiosincràsia, haurà de determinar a quins apartats vol fer més èmfasi, a quins aspectes cal dedicar més esforços per assolir els objectius marcats. En aquest sentit s'ha d'interpretar la flexibilitat d'aquesta guia, que respecta el principi bàsic de l'autonomia de centres.

En qualsevol cas i per ampliar la informació o desenvolupar amb més profunditat qualche punt, ens remetem a la *Guia per a l'elaboració del Projecte Lingüístic de centre*, elaborada per Miquel Sbert i Garau, Joana Lladó Ballester, Felip Munar i Munar, Miquel Vives Madrigal (1995), que ha estat la base per a la confecció d'aquest document.

Marc normatiu

Són d'aplicació els textos normatius següents:

- Llei Orgànica 1/2007, de 28 de febrer, de reforma de l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears (BOIB núm. 32 ext. d'1 de març). Articles 35 i 36.1.

- Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, modificada per la Llei orgànica 8/2013, de 9 de desembre, per a la millora de la qualitat educativa.
- Llei 3/1986, de 29 d'abril, de normalització lingüística (BOCAIB núm. 15 de 20 de maig), modificada per la Llei 1/2016, de 3 de febrer (BOIB núm. 18 de 6 de febrer). Article 17 i següents.
- Decret 100/1990, de 29 de novembre, regulant l'ús de les llengües oficials de l'Administració de la CAIB (BOCAIB núm. 154 de 18 de desembre).
- Ordre del conseller de Cultura, Educació i Esports, de dia 12 d'agost de 1994, sobre l'ús de la llengua catalana, pròpia de les illes Balears, com a llengua vehicular en l'ensenyament no universitari (BOCAIB núm. 105, de 27 d'agost).
- Decret 92/1997, de 4 de juliol, que regula l'ús i l'ensenyament de i en llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, en els centres docents no universitaris de les Illes Balears (BOCAIB núm. 89 de 17 de juliol). Article 10.
- Ordre del conseller d'Educació Cultura i Esports, de dia 12 de maig de 1998, per la qual es regulen els usos de la llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, com a llengua d'ensenyament en els centres docents no universitaris de les Illes Balears (BOCAIB núm. 69 de 26 de maig). Articles 3, 4, 5 i 12.
- Decret 119/2002, de 27 de setembre, pel qual s'aprova el reglament orgànic de les escoles públiques d'educació infantil, dels col·legis públics d'educació primària i dels col·legis públics d'educació infantil i primària (BOIB núm. 120 de 5 d'octubre). Article 62.
- Decret 120/2002, de 27 de setembre, pel qual s'aprova el reglament orgànic dels instituts d'educació secundària (BOIB núm. 120 de 5 d'octubre). Article 71.
- Decret 32/2014, de 18 de juliol, pel qual s'estableix el currículum de l'educació primària a les Illes Balears (BOIB núm. 97 de 19 de juliol), modificat pel Decret 28/2016, de 20 de maig (BOIB núm. 64 de 21 de maig).
- Decret 34/2015, de 15 de maig, pel qual s'estableix el currículum de l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears (BOIB núm.73 de 16 de maig), modificat pel Decret 29/2016, de 20 de maig (BOIB núm. 64 de 21 de maig).
- Decret 35/2015, de 15 de maig, pel qual s'estableix el currículum del batxillerat a les Illes Balears (BOIB núm. 73 de 16 de maig), modificat pel Decret 30/2016 de 20 de maig (BOIB núm. 64 de 21 de maig).

Què és el PLC?

D'acord amb la normativa vigent, el projecte lingüístic de centre (PLC) és el marc on s'estableix el tractament de les llengües d'ensenyament als centres educatius. El projecte lingüístic ha de reflectir l'estratègia del centre per, a partir del context sociolingüístic, poder desenvolupar les capacitats de l'alumnat en el domini de la llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, de la llengua castellana i de les llengües estrangeres pertinents.

En aquest sentit, al PLC s'han de reflectir les directrius de tot el que afecta a l'ús, aprenentatge i ensenyament de llengües en el centre.

Per què un nou projecte lingüístic de centre?

Les noves exigències de la societat pel que fa a la necessitat de coneixements de llengües estrangeres fan replantejar-nos com s'ensenyen aquestes llengües a l'escola. La convivència en aquest moment del Decret 92/1997, que no preveia la possibilitat d'ensenyar matèries no lingüístiques en llengua estrangera i el Decret de llengües estrangeres (pendent de publicació) fa necessari replantejar els PLC dels centres que vulguin introduir (o seguir fent servir) llengües estrangeres per impartir determinades matèries o mòduls.

El Decret 92 és de l'any 1997, i és evident que la comunitat educativa de les Illes Balears ha canviat notablement de llavors ençà, tant per la tipologia de l'alumnat, amb una creixent multiplicitat de llengües familiars, com per les noves exigències en matèria lingüística del món laboral. Tot plegat fa necessari cercar nous plantejaments metodològics i noves estratègies per a l'aprenentatge de llengües, basades, segons les darreres tendències, en un enfocament més comunicatiu, amb més presència de la llengua oral, i això també s'ha de reflectir en els nous projectes lingüístics. Especialment, cal reflexionar sobre la pràctica oral de la llengua catalana entre els alumnes, sobretot a determinades zones de les Illes Balears. S'ha d'incentivar l'ús de la llengua oral, més enllà del coneixement (d'altra banda, imprescindible) purament gramatical.

Elaboració del PLC

El projecte lingüístic, com a document que forma part del Projecte Educatiu de Centre (PEC), ha de ser elaborat, d'acord amb el Decret 92/1997 i altra normativa vigent, per l'equip directiu, amb les aportacions que hagi pogut rebre tant del claustre de professors com de la comissió de la normalització lingüística, dels altres òrgans de coordinació i de tota la comunitat educativa. El Consell Escolar té la competència d'avaluar el PLC, i finalment el director l'ha d'aprovar.

En aquest sentit, s'ha d'obrir el debat als centres perquè el PLC sigui fruit del consens, cosa que en garantirà l'efectivitat.

Per a l'elaboració del PLC, s'han de tenir en compte una sèrie d'aspectes:

- Partir d'una anàlisi acurada dels aspectes sociolingüístics del centre i del seu entorn.
- Definir els objectius lingüístics i comunicatius que es volen aconseguir.
- Decidir quina formació permanent del professorat caldrà per fer possible la innovació necessària per aconseguir els objectius marcats.
- Explicitar continguts i activitats concretes per a cada curs escolar, i per a cada àrea curricular.
- Establir pautes de coordinació que facin possible la transferència d'aprenentatges.
- Reestructurar, si cal, l'organització per dur a terme les activitats o accions programades.
- Determinar els períodes de revisió del PLC, segons la normativa vigent i sempre que les circumstàncies del centre ho demanin.

Revisió del PLC

Es recomana un seguiment i una avaluació anuals del PLC, sobretot quan hagin canviat determinades circumstàncies del centre (incorporació de nous col·lectius d'alumnes, introducció de noves metodologies d'ensenyament...). En qualsevol cas, la revisió s'ha de fer, com a mínim, cada 5 anys.

La concreció anual del projecte lingüístic s'ha d'incloure dins la Programació General Anual (PGA).

ESTRUCTURA DEL PLC

- 1. L'ús de la llengua catalana, com a vertebradora de l'ensenyament, com a llengua vehicular i com a llengua de l'àmbit administratiu i de comunicació del centre (es determinarà l'ús que se'n farà en l'àmbit administratiu i en les comunicacions).**

El català ha de ser llengua vehicular i de cohesió del centre, en les relacions entre els membres de la comunitat educativa.

El català ha de ser la llengua dels documents administratius (sense perjudici dels drets lingüístics reconeguts per les lleis), les gestions i comunicacions internes i externes, les relacions entre els membres de la comunitat educativa, la retolació i l'ambientació del centre. Tot plegat, seguint les indicacions dels articles 21 i 22 del Decret 92/1997, i de l'article 13.1 del Decret 100/1990. En definitiva, s'ha de fer que la llengua catalana sigui llengua vehicular i d'ús normal del centre.

El fons de la biblioteca ha de tenir una presència creixent de títols en català, i també s'ha d'utilitzar la llengua catalana a la web del centre. S'ha de fomentar l'ús progressiu de la llengua catalana en aquets espais per part de l'alumnat.

S'ha de potenciar, també, l'ús de programari en llengua catalana i la presència d'aquesta llengua en les xarxes virtuals, blocs, etc. del centre.

S'ha d'afavorir que la llengua catalana sigui també la llengua de comunicació i relació amb les famílies. S'han de preveure mesures per pal·liar les dificultats que pugui generar la manca de coneixements de llengua catalana (i sovint, també de llengua castellana) entre alguns pares, mares o tutors, sobretot nous. S'han de preveure així protocols de mediació lingüística de traducció i facilitació. En la mesura del possible, si es fan períodes transitoris en què es faci servir una altra llengua pont, s'ha de procurar facilitar documentació bilingüe, en català i en l'altra llengua, per possibilitar l'exposició progressiva de les famílies a la llengua catalana.

La llengua catalana ha de ser també llengua d'ús normal en les activitats extraescolars i s'ha de vetlar perquè el personal que desenvolupa aquestes activitats tenguí competència lingüística en les dues llengües oficials, i no només en una de les dues.

a) Anàlisi de la situació:

- 1.1 El català és la llengua normal de la gestió i de la documentació administrativa, tant per a la comunicació interna com per l'externa?
- 1.2 Els equipaments i els suports informàtics del centre són normalment en català (pàgina web, xarxes virtuals, bloc, revista)? S'han establert criteris de discriminació positiva vers l'ús de la llengua catalana?
- 1.3 El professorat de les diferents matèries fa servir el català a l'hora de cercar informació a la xarxa, o per distribuir entre els alumnes material complementari com a suport a les explicacions?

- 1.4 El professorat utilitza el català per relacionar-se amb els alumnes i amb els companys, oralment i per escrit?
- 1.5 L'alumnat usa el català per relacionar-se amb els professors?
- 1.6 L'alumnat usa habitualment el català amb els companys?
- 1.7 El centre preveu estratègies per dinamitzar l'ús de la llengua catalana entre els membres de la comunitat educativa?
- 1.8 El català és la llengua habitual a les reunions del centre: equips docents, reunions de tutors, reunions de pares..?
- 1.9 Es fomenta el coneixement de la llengua catalana entre les famílies?
- 1.10 Pel que fa a l'alumnat nouvingut, es garanteix una atenció individualitzada en català (o en castellà, en cas que també desconegui aquesta llengua) amb un enfocament comunicatiu i una metodologia adequada?
- 1.11 La retolació i els cartells informatius del centre són en català?
- 1.12 El centre ha desenvolupat un pla de lectura (PLEC), atenent la diversitat sociolingüística, amb el català com a llengua vehicular i d'aprenentatge?
- 1.13 La biblioteca disposa d'un fons documental suficient en català per donar resposta a les necessitats d'informació? Participa en el pla de lectura de centre, fa propostes i planifica activitats per al foment de la llengua catalana tenint en compte també les llengües curriculars i la diversitat lingüística de l'alumnat?
- 1.14 La biblioteca del centre presenta una oferta suficient de material de consulta en català? Aquesta oferta s'adequa als objectius prevists en el seu PLC?
- 1.15 La llengua catalana és llengua vehicular en les activitats extraescolars?
- 1.16 La llengua catalana és usada pel professorat a les sortides i activitats complementàries fora del centre?

Conclusions de l'anàlisi:

--

a) Objectius: cap a on volem anar?

--

b) Pla d'acció (concreció d'actuacions anuals)

c) Avaluació: indicadors d'assoliment

2. El tractament de la llengua catalana i de les altres llengües curriculars (castellana, estrangeres i altres llengües curriculars) en els processos d'ensenyament i aprenentatge amb l'objectiu de propiciar-ne la coordinació i la integració per tal de millorar-ne els resultats, i les àrees que s'impartiran en llengua catalana. (Especifiqueu la llengua en què s'impartirà cada àrea o matèria).

Cada centre escolar ha de fer constar, en el seu PLC, si a més de la llengua catalana usa altres llengües per a l'ensenyament, sempre d'acord amb el Decret 92/1997 i el Decret de llengües estrangeres (pendent de publicació).

Així mateix, ha de fer el possible perquè les llengües familiars dels alumnes tinguin presència al centre, per ajudar a prestigiar-les entre l'alumnat.

L'objectiu és educar en la diversitat lingüística i cultural, formar parlants plurilingües i interculturals des de la plena competència en català i també en castellà.

Finalment, en aquest apartat s'ha de fer constar l'horari de tots els grups del centre, amb la distribució de les llengües en què s'imparteix cada matèria.

S'han d'establir normes d'ús lingüístic a les àrees impartides en llengua catalana, segons l'article 4 d de l'Ordre del conseller de Cultura, Educació i Esports de 12 d'agost de 1994 ("s'establiran normes d'ús lingüístic a les àrees

impartides en llengua catalana, de manera que totes les activitats docents i de comunicació, realitzades pel professorat i per l'alumnat, siguin en aquesta llengua, així com també ho seran els llibres de text; hi haurà d'haver materials de consulta en llengua catalana a la disposició dels alumnes”).

De manera anàloga, s'han d'establir també normes d'ús per a les altres llengües d'ensenyament.

a) Anàlisi de la situació:

- 2.1 De les diferents àrees i matèries del currículum, quines s'imparteixen en cada una de les llengües d'ensenyament?
- 2.2 El centre ha decidit introduir ensenyament de matèries no lingüístiques en llengua estrangera?
- 2.3 Si el centre ha decidit introduir ensenyament de matèries no lingüístiques en llengua estrangera, ha fet la planificació pertinent quant a objectius, metodologia, avaluació, tipus d'agrupaments i criteris d'accés de l'alumnat?
- 2.4 Si el centre imparteix matèries no lingüístiques en llengua estrangera, s'ha establert una temporització que inclogui els recursos didàctics i humans que s'hi dedicaran?
- 2.5 Si el centre imparteix matèries no lingüístiques en llengua estrangera, ha fet constar la titulació acreditativa de coneixements de l'idioma estranger del professorat implicat?
- 2.6 Quin percentatge d'hores lectives es fa en català i en la resta de llengües d'ensenyament, si és el cas?
- 2.7 Es plantegen estratègies i mecanismes per fer que les llengües d'origen dels alumnes siguin presents a l'escola com a reconeixement del patrimoni cultural que aporten?
- 2.8 Es valora el bagatge lingüístic familiar de l'alumnat?
- 2.9 Es treballa per establir vincles afectius entre el català i les llengües d'origen de l'alumnat?
- 2.10 Es potencien entorns de comunicació en les diferents llengües del currículum?
- 2.11 Es treballen metodologies que estimulin l'expressió oral a totes les àrees?
- 2.12 Hi ha coordinació entre els departaments i cicles en matèria lingüística?

- 2.13 Se segueixen pautes per a la coordinació que ha de fer possible la transferència dels aprenentatges?
- 2.14 Quines autes per a la coordinació es fan servir?
- 2.15 Hi ha continuïtat i coherència metodològica entre les matèries de llengua catalana i llengua castellana amb l'objectiu que al final de l'etapa tot l'alumnat tengui la competència adequada en les dues llengües oficials?

Conclusions de l'anàlisi:

b) Objectius: cap a on volem anar?

c) Pla d'acció (concreció d'actuacions anuals)

d) Avaluació: indicadors d'assoliment

3. Plantejaments didàctics sobre els quals es fonamenta l'ensenyament de les llengües i com s'articula i coordina aquest ensenyament. S'establiran

previsions de caràcter general sobre la metodologia didàctica de l'ensenyament i l'aprenentatge de les llengües curriculars.

Per a l'ensenyament de llengües, és recomanable fer servir metodologies que en reforcin els aspectes més comunicatius, i s'han de crear els espais necessaris per treballar les destreses orals. En aquest sentit, qualsevol iniciativa en l'ensenyament de llengües ha de comptar amb la col·laboració i coordinació de tots els docents implicats, tant de llengua catalana, com castellana i estrangeres.

Cal definir continguts i activitats de les àrees lingüístiques per a la millora de la competència lingüística de l'alumnat.

S'ha d'aprofitar tot el potencial que ofereixen les TIC (Tecnologies de la Informació i la Comunicació) per a l'ensenyament d'idiomes, per fer més atractiu, però també més efectiu, l'aprenentatge de llengües. No es tracta simplement d'utilitzar les noves tecnologies, sinó d'aplicar-les a l'aprenentatge i el coneixement (TAC).

Els centres han de fer una reflexió a l'entorn de la manera com s'ensenyen la llengua oral i la llengua escrita, a fi d'unificar l'enfocament metodològic de tot el professorat i d'optimitzar els esforços. Especialment, han d'establir els objectius prioritaris i els criteris d'avaluació.

És igualment recomanable que els centres tinguin plans de formació del professorat en coneixements sobre ensenyament de segones llengües, de manera que vagin actualitzant les metodologies d'ensenyament.

a) Anàlisi de la situació:

3.1 Quin és l'enfocament metodològic usat per a l'ensenyament de llengües al centre? Es combinen diverses metodologies?

- a) immersió lingüística
- b) aprenentatge cooperatiu
- c) enfocament comunicatiu
- d) aprenentatge per tasques
- e) aprenentatge per projectes
- f) aprenentatge integrat de llengua i continguts...
- g) altres (especificau-los)

- 3.2 Aquest enfocament metodològic, és fruit d'una decisió conseqüència del procés d'avaluació i posterior reflexió sobre els resultats obtinguts?
- 3.3 Hi ha coordinació entre el professorat de llengües per a l'aplicació de les mateixes metodologies didàctiques?
- 3.4 Es fan servir metodologies específiques per treballar la llengua oral en totes les llengües curriculars? Es treballen els usos formals i informals?
- 3.5 Es fa un plantejament integrat de les quatre habilitats lingüístiques compartit per tot el professorat i es tenen en compte les habilitats lingüístiques de l'alumnat a totes les àrees?
- 3.6 Es fa un pla de tractament de la comprensió lectora, l'expressió oral i l'escrita a totes les assignatures?
- 3.7 Es té en compte la correcció lingüística de l'alumnat a l'hora d'avaluar qualsevol matèria curricular, més enllà de les estrictament lingüístiques?
- 3.8 Es fa ensenyament de matèries no lingüístiques en llengua estrangera? Quina metodologia s'hi fa servir?
- 3.9 Quina presència tenen les TIC (Tecnologies de la Informació i la Comunicació) i les TAC (Tecnologies per a l'aprenentatge i el coneixement) en l'ensenyament de llengües al centre?
- 3.10 Quin material didàctic es fa servir a les classes? Llibres de text, pissarres digitals, llibres electrònics, material audiovisual..?
- 3.11 S'apliquen criteris explícits i consensuats per a la selecció d'aquest material didàctic per crear situacions d'aprenentatge?
- 3.12 Quan al PLC s'estableix en quina llengua es fa cada matèria, es vetla perquè s'hi faci íntegrament? Que sigui la llengua del llibre de text, del material complementari, de les recerques a Internet, de les intervencions dels alumnes...
- 3.13 Es fan plans de formació del professorat sobre ensenyament de segones llengües?
- 3.14 Es plantegen plans de formació sobre continguts no lingüístics en llengua estrangera?
- 3.15 Si el centre imparteix matèries no lingüístiques en llengua estrangera, ha establert una implementació progressiva d'aquest tipus d'ensenyament, atenent a criteris pedagògics?

Conclusions de l'anàlisi:

b) Objectius: cap a on volem anar?

c) Pla d'acció (concreció d'actuacions anuals)

d) Avaluació: indicadors d'assoliment

4. Els criteris per a l'atenció a la diversitat d'alumnes d'incorporació tardana amb dèficit de coneixement de la llengua catalana, i si també fos el cas, de la castellana o d'altres llengües curriculars (s'ha d'explicitar com es preveu atendre les necessitats educatives específiques dels alumnes).

L'alumnat amb dificultats d'aprenentatge pot veure agreujada la seva situació si no té un domini suficient de totes les llengües d'aprenentatge que es fan servir al centre, per aquest motiu, el centre ha de preveure plans d'acció específica que puguin atendre les necessitats específiques d'aquest alumnat, atenent les dificultats concretes, les llengües d'origen dels alumnes, el fet

d'haver estat escolaritzats de manera tardana... La diversitat intrínseca d'aquest alumnat demana un pla flexible i concret per fer front a les dificultats que es presentin.

Pel que fa als alumnes amb necessitat de reforç lingüístic, el centre ha d'establir les mesures organitzatives pertinents per dur a terme suport dins i/o fora de l'aula, amb tallers intensius durant una part del curs, o amb suport esporàdic però continuat... Aquest suport s'haurà d'actualitzar cada curs perquè dependrà de les característiques i de l'evolució de l'alumnat. Aquest reforç s'ha de fer en català, sense que s'impedeixi que cada centre pugui acordar que per a uns alumnes sigui necessària la dedicació d'una franja horària a l'aprenentatge d'una altra llengua que li permeti dur a terme, amb èxit, altres aprenentatges.

El centre ha d'establir quines metodologies didàctiques seran més efectives per a l'ensenyament de llengües a aquests alumnes.

Tota la comunitat educativa és responsable de l'adquisició de la competència lingüística i cultural de l'alumnat nouvingut. Aquesta responsabilitat col·lectiva s'ha de transformar en el compromís d'utilitzar la llengua catalana en les diverses circumstàncies comunicatives. L'acolliment lingüístic i cultural ha d'afrontar el tractament de llengües dins de l'aula i en l'àmbit general del recinte escolar.

Pla d'acolliment lingüístic i cultural (PALIC).

Per aquest apartat ens remetem a la normativa vigent pel que fa al Pla d'Acolliment Lingüístic i Cultural (PALIC): l'Ordre del conseller d'Educació i Cultura de dia 14 de juny de 2002, per la qual es regula l'elaboració i execució del Programa d'acolliment lingüístic i cultural adreçat a l'alumnat d'incorporació tardana al sistema educatiu de les Illes Balears que cursa estudis als instituts d'educació secundària; i les Orientacions per a l'elaboració del pla d'acolliment lingüístic i cultural del curs 2002-2003, adreçades a educació infantil, primària i secundària.

a) Anàlisi de la situació:

- 4.1 El centre disposa d'un Pla d'acolliment lingüístic i cultural per als alumnes nouvinguts?
- 4.2 En cas de no disposar d'un pla d'acolliment, s'han establert criteris d'atenció als alumnes d'incorporació tardana amb dèficit de coneixement de la llengua catalana?
- 4.3 Si també fos el cas, s'han establert criteris d'atenció als alumnes d'incorporació tardana amb dèficit de coneixement d'altres

llengües d'ensenyament del centre? S'ha d'explicitar com es preveu atendre les necessitats educatives específiques d'aquests alumnes.

- 4.4 Com s'apliquen les mesures organitzatives i estratègies didàctiques per atendre els alumnes? Es combinen diversos sistemes?
- a) distribució dels suports dins i fora de l'aula
  - b) aula d'acollida
  - c) tallers per a nous
  - d) altres (especificau-los)
- 4.5 Quina és la distribució horària dels alumnes que fan PALIC?
- 4.6 Quina metodologia d'ensenyament de llengües es fa servir amb els nous? Es combinen diversos sistemes?
- a) immersió lingüística
  - b) aprenentatge cooperatiu
  - c) enfocament comunicatiu
  - d) aprenentatge per tasques
  - e) aprenentatge per projectes
  - f) aprenentatge integrat de llengua i continguts...
  - g) altres (especificau-los)
- 4.7 L'equip docent, s'ha format en mètodes d'alfabetització, en metodologies d'ensenyament i aprenentatge de segones llengües, en aspectes de tractament de llengües des d'àrees no lingüístiques i en aspectes interculturals?
- 4.8 En cas que el centre imparteixi matèries no lingüístiques en llengua estrangera, s'han establert uns criteris per garantir la igualtat d'oportunitats i la no discriminació dels alumnes que accedeixin a aquest tipus d'ensenyament?
- 4.9 En cas que el centre imparteixi matèries no lingüístiques en llengua estrangera, el professorat implicat ha rebut formació específica per desenvolupar aquest tipus d'ensenyament?

- 4.10 Es preveu l'organització de grups flexibles per poder incorporar alumnes a aquest tipus d'ensenyament durant el curs?
- 4.11 Els centres que imparteixin matèries no lingüístiques en llengua estrangera preveuen mesures d'atenció a la diversitat?

Conclusions de l'anàlisi:

b) Objectius: cap a on volem anar?

c) Pla d'acció (concreció d'actuacions anuals)

d) Avaluació: indicadors d'assoliment

5. Els criteris generals per a les adequacions del procés d'ensenyament de les llengües a la realitat sociolingüística del centre amb l'objectiu d'assolir el compliment de la normativa referida a la normalització lingüística. (S'haurà d'establir d'acord amb les característiques

sociolingüístiques de l'entorn escolar amb l'objectiu d'assolir el domini de les dues llengües al final de l'escolaritat obligatòria).

L'entorn sociolingüístic que envolta el centre ha de condicionar, necessàriament, el PLC. És essencial saber quines llengües familiars conviuen en aquest entorn, a fi que l'escola pugui establir un pla d'actuació que asseguri que, al final de l'ensenyament obligatori, tots els alumnes siguin plenament competents en llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, i en llengua castellana, i que tinguin un coneixement adequat de la llengua o llengües estrangeres que tenen caràcter curricular.

La multiculturalitat, avui molt present en els centres de les Illes Balears, ha de ser un factor enriquidor que permeti el contacte entre cultures diverses a través del coneixement i del respecte. En aquests contextos, la llengua catalana pot ser també llengua de cohesió compartida i coneguda per l'alumnat.

Serà recomanable que els centres estableixin un pla d'actuacions per millorar el coneixement i l'ús de la llengua catalana i ajudar al procés de normalització lingüística. S'hauran de potenciar les relacions interculturals, de manera que el centre sigui un espai de relació i coneixement on s'afavoreixi la convivència.

a) Anàlisi de la situació:

- 5.1 Quines són les llengües familiars de l'alumnat?
- 5.2 El centre organitza qualque tipus d'activitat amb les llengües familiars de l'alumnat per prestigiar-les i fer que la resta d'alumnes les valorin més?
- 5.3 El professorat coneix els referents culturals dels alumnes fora de l'àmbit escolar?
- 5.4 El professorat aprofita per treballar qüestions d'interculturalitat, actituds lingüístiques, prejudicis, normes d'ús..?
- 5.5 El centre potencia que la llengua catalana sigui llengua de cohesió i comunicació entre l'alumnat de diferents cultures i llengües?
- 5.6 De quina manera es potencia el paper cohesiu de la llengua catalana entre alumnat de diferents orígens?
- 5.7 Es realitzen al centre activitats que fomentin el coneixement, la valoració i el respecte dels aspectes bàsics de la cultura, la història i el patrimoni artístic i cultural de les Illes Balears¹?

---

¹ D'acord amb el Decret 29/2013, article únic, punt 1 lletra "j".

5.8 Quines activitats Es realitzen al centre activitats que fomentin el coneixement, la valoració i el respecte dels aspectes bàsics de la cultura, la història i el patrimoni artístic i cultural de les Illes Balears?

5.9 Quin tipus d'activitats s'organitzen anualment al centre per treballar la normalització de la llengua catalana?

5.10 El centre potencia la participació de les famílies?

5.11 Es treballen qüestions d'interculturalitat que les famílies poden aportar al centre?

5.12 De quina manera es treballa la participació de les famílies en temes d'interculturalitat?

Conclusions de l'anàlisi:

b) Objectius: cap a on volem anar?

c) Pla d'acció (concreció d'actuacions anuals)

d) Avaluació: indicadors d'assoliment

6. Aplicació, seguiment i avaluació dels projectes lingüístics

En el PLC s'han de determinar els objectius a assolir pel que fa al coneixement de llengües per part de l'alumnat, planificar les activitats pertinents, establir un calendari per dur-les a terme i dotar-les de recursos. Finalment, s'han d'avaluar per decidir si han de tenir continuïtat o s'han de reorientar en vistes al curs següent. A la memòria de final de curs, s'ha de fer constar si s'han assolit els objectius previstos, a partir d'una sèrie d'indicadors.

El seguiment del compliment del PLC l'ha de fer la CCP de cada centre, amb l'assessorament pertinent de la CNL. D'altra banda, el Departament d'Inspecció Educativa té entre les seves funcions les d'assessorar, orientar i informar els diferents sectors de la comunitat educativa. A més a més, com estableix l'article 7 de l'Ordre del conseller d'Educació, Cultura i Esports, de dia 12 de maig de 1998, el Departament d'Inspecció Educativa podrà assessorar els centres en l'elaboració i aplicació del projecte lingüístic.

Finalment, s'ha de tenir en compte que l'avaluació de la idoneïtat del PLC es pot fer amb diferents eines, i s'ha d'avaluar en moments diferents del procés. Es poden fer servir diferents recursos, com ara les proves IAQSE, els fulls d'observació, els resultats acadèmics dels alumnes, proves específiques de competència oral a final d'etapa...

Avaluació:

Amb la finalitat de prendre decisions, caldrà especificar els indicadors que es considerin significatius, preveure procediments i instruments necessaris i procedir a l'avaluació, tant dels resultats com del procés. Així, podran introduir-se les mesures correctives o d'incentivació pertinents.

Els centres s'hauran de documentar, hauran de recollir dades i resultats i fer diagnòs, i a partir d'aquestes dades, fer propostes de millora, introduir canvis i arribar a acords.

Per què s'ha d'avaluar?

- Per comprovar l'eficàcia (grau de presència i ús de la llengua catalana en el centre educatiu i tractament de les llengües de l'ensenyament).
- Per descriure la situació real.
- Per fer propostes de millora, prendre decisions i plantejar actualitzacions.

Elements objecte d'avaluació:

- Objectius del PLC.
- Activitats i estratègies desenvolupades.
- Eficiència dels recursos materials.
- Recursos humans: treball de les persones i equips implicats i participació del conjunt del professorat.

- Espais i àmbits de treball.
- Temporització: compliment de terminis.
- Assessorament i formació docent.
- Resultats assolits: repercussió a la comunitat educativa.

Per avaluar, ens seran útils diferents eines, com ara els indicadors, els criteris i els instruments d'avaluació:

Els indicadors són elements significatius que ens permetran recollir informació i analitzar la nostra planificació (com per exemple, la implicació en el projecte).

Els criteris ens serviran per valorar els indicadors (per exemple, coherència, rellevància...).

Els instruments d'avaluació ens ajudaran a obtenir i documentar la informació. El PLC ha de vetllar per la diversificació d'instruments d'avaluació, dels moments i dels objectius d'avaluació.

a) Anàlisi de la situació

- 6.1 A partir de la detecció de possibles mancances en la competència lingüística de l'alumnat, quina planificació establirà el centre per millorar la situació?
- 6.2 De quins recursos, humans i materials, disposa el centre per establir un pla de millora?
- 6.3 Quins òrgans del centre tenen cura de l'aplicació del PLC?
- 6.4 Quina planificació es durà a terme per aplicar el present PLC? Quin és el calendari previst, i en quines fases?
- 6.5 Com es fa el seguiment del PLC?
- 6.6 Quines tasques desenvolupa la CNL per fer el seguiment del PLC?
- 6.7 Quines tasques desenvolupa la CCP per fer el seguiment del PLC?
- 6.8 Com avalua el centre el PLC?
- 6.9 Cada quan es fa l'avaluació del PLC?
- 6.10 S'han consensuat els indicadors per a l'avaluació del PLC?
- 6.11 S'han previst criteris, procediments i instruments necessaris per a l'avaluació del procés i dels resultats?
- 6.12 Hi ha un pla de millora del PLC si es detecten mancances en el projecte o s'hi volen introduir canvis?

Conclusions de l'anàlisi:

--

b) Objectius: cap a on volem anar?

--

c) Pla d'acció (concreció d'actuacions anuals)

--

d) Avaluació: indicadors d'assoliment

--

BIBLIOGRAFIA

- Miquel Sbert i Garau, Joana Lladó Ballester, Felip Munar i Munar, Miquel Vives Madrigal. (1995). *Guia per a l'elaboració del Projecte Lingüístic de centre*. Palma, Conselleria d'Educació, Cultura i Esports.
- Servei d'Ensenyament del Català. (2009). *PLC. Projecte lingüístic de centre. Document de suport per a la revisió o l'elaboració del PLC a partir de la*

reflexió i l'anàlisi de la realitat socioeducativa actual. Palma, Conselleria d'Educació i Cultura.

- Subdirecció General de Llengües i Entorn. Direcció General d'Innovació, Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya. *El projecte lingüístic per als centres educatius de la Catalunya del s. XXI. Guia per a l'elaboració*
- Projecte ARCE cursos 2011-2013. *Guia d'assessorament del projecte lingüístic de centre*
- Joana Lladó Ballester, Pep Vidal Roca. (1997). *Projecte lingüístic de centre (PLC). Anàlisi i planificació de l'ús de la llengua en els centres educatius*. Barcelona, edicions Vicens Vives.